

VIÐMERKINGAR

Ein stórir statsmaður vitjar Føroyar

Hann kom, hann sá, hann sigraði

Edmund Joensen

Nýskipararuppskotinum, so standa tey óbroytt í dag.

Statsmaður á brúnni – og ein fiskiklógv.

Eins og ein góður skipari, sum ætlar sær at gera ein góðan túr, lurtaðið stats-ministarin væl eftir veður-vánunum, pikkaði á baro-metrið, hugdi uppí luftina, visti av royndum alt um streymviðurskifti og valdi sær rætt sjóvarfall.

Leiðin farast skuldi henda túrin var ikki sørt vandamikil. Navigerast mátti neyvt ímillum polit-iskar bogar og sker. Túrurin kundi miseydnast. Skiparin undan honum var mangan komin aftur ongul í reyv, illa tuskaður.

Reiðaríðið heima var samt um at skiparatreytir-nar vóru uppá ein prikk tør somu, sum hjá undanmanni hansara. Gud náði hann um tør treytirnar ikki vóru yvurhildnar. Helst avkoyrd-ur!

Línan var eisini tann sama hendan túrin sum hjá undanfarna skiparanum. Onkur fløkjustampur var eisini eftir frá seinasta túri.

Hvat var til ráðar at taka? Tað mátti egnast betur, við nýggjum agni, helst feskari goggu, tað finst onki betur.

Hann valdi eisini tað besta agnið, Nýskiparar-uppskot sambandsflokks-sins, fór glaður avstað og kom á fiskileið við einum stórum smíli.

Tað var á hvørjum húki. Tann beri toskur, stórir toskur, teir flestu høvdu kíkað so tilbar at draga við fullari ferð.

Glegt er gestsins eyga

Hvat siga útendingar um Fiskiskapin, sum vardi minni enn eitt samdøgur?

Politikken frá 16. januar sigur tað soleiðis: ” Fogh udretter allerede under det første møde med Kallsberg

da hann træder ud ad døren.

Om aftenen spiser Anders Fogh Rasmussen middag sammen med det samlede Landstyre. Stemningen er i top da Fogh tager ordet og sammenfatter dagens be-drifter.

” Alle har sagt , at det, der står i den tekst, er lige nøjagtig deres politikk” siger han og får dem alle sammen til at grine, selv om det på en måde er dem selv, de griner af.

”Jeg er altså kommet som en fredens engel i det færøske samfund ” fort-sætter hann.

Næste morgen har Anfinn Kallsberg et sidste møde med Fogh. ”Vi taler ikke længere forbi hinand-en, inden statsministeren letter fra Vágarlufthavnen. I vindstille og næsten klart vejr.

Vit onnur kunnu bert undr-andi hyggja, lurta og spyrja. Er Anders Fogh Rasmusen veruliga so avbera stórir og genialur statsmaður, sum úrslitið ber boð um. Ella er manningin hinu megin borðið ov løtt ?

Í komandi figgjarlóg verður bert roknað við ein-um vøkstri upp á umleið eitt prosent, sigur Karsten Hansen, sum heldur vil vera varin enn at noyðast at koma aftur umaftur.”

Jú víst er tað gott at vera varin, men 1 prosent má sigast at vera sera lítið, tá ein sigur seg trúgva uppá 9,8 prosent.

Um vit nú venda aftur til skiftistíðina, so minnist eg, at onkur hevði roknað út, at ein búskaparvøkstur á 2 prosent eftir roknistykkin-um hjá landsstýrinum, gav 60 ára skiftistíð, meðan 1,5 prosent góðu 79 ára skiftistíð. Hvussu nógv 1 prosent gevur, veit eg ikki, - men tað kann eisini vera líka mikið, tí tað hevði ikki verið í okkara tíð, at tann skiftistíðin bleiv liðug.

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettú freistir.

Framhjápláss má umbíðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-en ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

VIÐMERKINGAR

Aftursvar til løgtingsmannin Páll á Reynatúgvu

Ingeborg Vinther

Í grein í bløðunum 9. janu-ar 2002, leggur Páll á Reynatúgvu meg undir at fara lætt um sannleika, rættleika og veruleika í tí føri, har eg havi úttalað meg í samrøðu við Útvarp Føroya nýggjársaftan, um førða socialpolitikk hjá samgonguni, har eg sigi, at samgongan nýtti alla orkuna til fullveldispolitik-kin í staðin fyri til social-politikk.

Men eitt kann eg siga tør - Páll, eg havi altíð torað at sagt sannleikan, sjálvt um sannleikin ofta verður illa hoyrdur - eisini hesuferð. Tað er møguliga samvit-skan hjá hesum nýggja politikkarra, sum ofta sat á fundi sum fakfelagsumboð

í sínari tí, sum kanska hev-ur gloymt tað tíðina nú, men eg og onnur hava ikki gloymt tað tíðina.

Eg havi ongar rangar fak-politiskar niðurstøður gjørt, men bert sagt tað í veru-leiki er.

Og eg skal nokk í seinni grein koma meira inn á tey avrik Páll á Reynatúgvu og sitandi samgonga hava gjørt, tá tað kemur til tey politisku avrik ið gjord eru tey seinastu skjótt fyra árinu á arbeiðsmarknaðinum. Eg havi í hvussu er, ikki merkt nakað serligt til at Páll hevur stríðst fyri rættindi hjá okkara verkafólkið, so at teirra livikor eru batnaði munandi seinastu fyra ár-ini.

Eg skal gera nakrar við-merkingar til tey mál Páll rósar samgonguni at hava framt.

Dagpeningaskiparin

Broytingarnar í dagpening-askipanini er ein bati, tað er rætt, men at dagpeninga-lógin er eitt risaframbrot sum Páll sigur, er ikki rætt. Tá hann samstundis sigur, at nú kann verkafólk verða sjúk eins og øll onnur og fáa fulla løn er tað ósatt. Verkafólk fáa framvegis 80% av lønini í sjúkrapen-ingi og tíðarskeiði er ikki 10 mánaðir men 9 mánaðir, hetta skuldi løgtingsmaður-in vita, hann er formaður í

Løgtingsins trivnaðar-nevnd.

At Páll kemur sær at nevna karensdagarnar, øll Føroya fólk vita hvussu fakfeløgini stríddust og eisini andstøðan bakkaði upp, fyri at fáa karensdag-arnar burtur, men sam-gongan var ímóti, tað var í síðstu løtu at ynski um at fáa karensdagarnar burtur var gingið á møti.

Tá Páll so forhánisliga skrivar, at semjan sam-gongan kom við var nógv betur, enn tað uppskoti undirritaða og arbeiðsgev-arafalagið skeyt upp fyri Løgtingi. Kann eg upplýsa Páll um - at eg sum umboð fyri løntakaran og eitt um-boð fyri arbeiðsgevara-felagið saman við umboð-um frá Heilsumálastýrinum og Almennastovuni - at uppskotið fór ikki í Løg-tingið, men fyri táverandi landsstýriskvinnu í heilsu-málum Helenu Dam á Neystabø, tá Heilsumála-stýrið hevði gjørt sínar við-merkingar til lógaruppskoti legði tað fyri Løgtingið, hetta skuldi tú vita Páll, sum tingmaður og for-maður í trivnaðarnevndini.

Barsilsskipanin

Jú Páll, undirritaða hevur sannliga lagt merki til barsilsskipanina, ið varð samtykt yvir hvørt í fak-feløgnum. Eg skal í seinni grein gera viðmekingar til hesa skipan.

Tað sær út til at tú hevur fingið fortred av, at tey tímaløntu hava fingið betri sømdir undir barnsburði. Tá tú kanst geva ilt av tør, tí Vinnumálastýri ikki slapp at gera skipanina verri fyri tey tímaløntu, tá tú kanst finna uppá at skriva at tey

fingu lónarhækking ella meiri enn um tey vóru til arbeiðis, - álvaratos Páll á Reynatúgvu! hvar er títt sociala medvit ?

Ja Páll, undirritaða lovaði sum tú sipar til, bál og brand saman við andstøðu á Løgtingið og øðrum góðum kreftum, um samgongan broytti barsilsskipanina til tað verra fyri tey tímaløntu, tað skuldi tú eisini gjørt um tú so góður við verka-fólkið sum tú skrivar.

Arbeiðsumhvørvislógin

Tað kundi verði áhugavert at fingið at vita, hvussu nógv Páll og restin av sam-gonguni hevur gjørt fyri at fylgja hesu nýggju Lóg um arbeiðsumhvørvi upp.

Henda Lóg ið varð sýltá í Landsstýrinum í nógv ár - eisini meðan tín flokkur var í samgongu - og enn ikki komin at virka.

Hvussu nógv hevur sam-gongan játtað meira til Arbeiðseftirlitið á figgjar-lógini fyri hetta árið, so Arbeiðsumhvørvislógin kann fáast at virka og eisini so arbeiðseftirlitið kann virka sum tað eigur ? eg spyrji bara, tí lítið nyttar at rósa sær av nýggjum lóg-um, um peningur ikki er játtaður so lógin kann virka eftir ætlan.

Pensiónslógin

Eg kann fyrst siga tør, at øll tey ið stríðast fyri betri korum til tey veiku og til verkafólkið, vita væl at tað er ein almenn uppgáva at syrgja fyri at allir borgarar eru tryggjaðir eina pensión sum tey hava møguleika at liva eitt sømligt lív við.

Heldur tú at verkafólk hevur nógvan pening at seta til síðis til tey koma til eftirlónaralardur? nei Páll, fólkatryggingin hjá fólka-flokkinum er ongin loysn um tú heldur tað.

Og hvat gjørði tí við tey uppskotini ið andstøðan legði fyri Løgtingið, fyri at betra um korini hjá okkara pensiónistum ? jú tí feldu uppskotini, so góðir vóru tit við okkara pensiónistar, ikki eitt uppskot ið kundi betra um korini hjá pen-siónistunum tótu tit undir

við.

Men eftir at fleiri pen-siónistar hava mint tykkum á, at Løgtingsval stendur fyri framan, hevur sam-gongan gjørt av at leggja uppskot fyri Løgtingið í gevur 400,00 kr. afturat um mánaðan. Sjálvur for-maðurin fyri Landsfelag pensiónistana segði í fjøl-miðlunum at teir høvdu vanta ein betri bata.

Men nú er panikkur kom-in í samgongulimir, nú valg stendur fyri durum, og tit fara at fáa fólksins dótt yvir førða politik, verður eitt uppskot gjørt í skundi fyri at lappa uppá verandi pensión.

Tá tú skrivar, at sam-gongan sær hvussu vánalig støðan er hjá m.a. limum hjá undirritaða og tí roynir samgongan saman við rest-ini av føroyska arbeiðs-marknaðinum at finna eina breiða politiska semju um arbeiðsmarknaðarpensión-ina. So fari eg, at spyrja teg Páll - hvørjir partar av arbeiðsmarknaðinum arb-eiða við hesu semju ? tí í Føroya Arbeiðarafelag og øðrum fakfeløgum vita tey onki um hesar royndir at fáa breiða semju um arbeiðsmarknaðarpensión. So fari eg, at spyrja teg um hvønn flokk eg fari at stuðla. Tí mær vitandi hava vit enn politisk frælsi her á landi, so ein og hvor kann stuðla tann politiska flokk-in tey vilja, enn hava vit eisini bæði skrivi og talu frælsi, men hvar frælsi blívur av um ávisir per-sónar fáa vald, ja tað kann verða ein góður spurningur.

Tær nýstist ikki at fara í bløðini at spyrja hvønn eg umboði. Tí ongin ivi hevur verið um, øll tey mongu árinu eg havi verið í FA, hvønn eg havi arbeitt fyri. Eg kann eisini siga tør, at eg fari ikki at spyrja teg um hvønn flokk eg fari at stuðla. Tí mær vitandi hava vit enn politisk frælsi her á landi, so ein og hvor kann stuðla tann politiska flokk-in tey vilja, enn hava vit eisini bæði skrivi og talu frælsi, men hvar frælsi blívur av um ávisir per-sónar fáa vald, ja tað kann verða ein góður spurningur.

Eg kann eisini siga tør, at hjá leiðsluni í FA og øllum limafeløgum okkara hava allir politiskir litir rúmd. Og vit arbeiða ikki parta-politiskt, men fakpolitiskt og taka ikki eftir politiskum litu ella partapolitikki, men arbeiða m.a. eftir hvat politisku flokkarnir avrika í teirra arbeiði, og loyva okkum at tala at, tá vit meta at hetta arbeiði ikki er til frama fyri løntakaran.

Hvat í undirritaða og FA fara at arbeiða við í ár og komandi á ger aðalfundur felagsins av, tí vit hava demokrati í meginfelag-num so limafeløg okkara gera av hvørja leið felag okkara gongur.

Løgmaður skjýtur við síðina av

Uppskotið um samsýning og eftirløn landstýris-manna fall við triðju viðgerð í tinginum herfyri. Ymiskt er, hvat fólk halda, men í tinginum eru flestu limir í hvussu so er glaðir fyri at tað fall. Tað má sigast at verða skeiv adressa, tá Løgmaður leggur eftir Sambandsflokkinum í málinum um samsýning og eftirløn Landstýrismanna.

Vit vita, at eitthvørt uppskot um eina hækking á hesum økinum er ótrúliga ópopulert millum fólk. At val er um fáar mánaðar ger ikki støðuna betur, og hevur hetta helst ávirkað atkvøðugreiðsluna á tingi, tá málið fall. Onkrir samgongulimir hava ivaleyst fingið kaldar føtur.

Løgmaður leggur eftir Sambandsflokkinum, tí hann saman við hinum stóra andstöðuflokkinum Javn-aðarflokkinum atkvøddi ímóti uppskotinum. Eftir øllum at døma meinti løgmaður, at onkur avtala við Sambandsflokkin fyrilá. Tað skulu vit ikki taka dagar ímillum, men størsti trupulleikin hjá lögmanni tykist vera, at hann ikki hevur stýr á sínari egnu samgongu. 3 tinglimir hjá Tjóðveldisflokkinum atkvøddu ímóti uppskotinum saman við andstöðu-flokkunum, og tí fall uppskotið. Nú kann hann sjálvandi siga, at hetta er eitt tvørflokspolitiskt mál, og at tað tí ikki eigur at verða hugt eftir, um nú talan er um samgongu- ella andstöðuflokkar. Tað kann væl vera, men kortini átti hann at megnað at “tvinga” sínar samgongumenn til at vera loyalar móti landstýrinum.

Løgmaður nýtist nevniliga heldur ikki at leggja eftir andstöðuni, tá limir í hansara egnu samgongu atkvøddu ímóti. Um løgmaður helt, at hetta samgonguuppskot var av alstórum týðningi, so gjørði hann tað til ein kabinettspurning. Hevði løgmaður gjørt hetta, so hevði støðan antin verið tann, at Tjóðveldismenn bakkaðu, ella høvdu vit samgonguslit og allarhelst nýval í dag.

Samsýning generelt er týðningarmikið, men slíkt má ikki rumblast ígjøgnum. Tað krevur gjølla um-hugsan og ikki minst vilja og má frágreiðast væl yvirfyri borgarnum. Eitt hevur man so lært í undanfarna ári, og tað er, at tað ikki loysir seg, at atkvøða eftirlønir ígjøgnum í allari friðarligheit. At so eingin tinglimur av 30 til staðar atkvøddi ímóti tí uppskotinum við 3 viðgerð, er so ein onnur søk, sum vit hava sagt okkara meining um, og tí skulu vit lata tað liggja á hesum sinni.

Løgmaður er so ikki í einari sterkari støðu at leggja ábreiðslur á andstöðuna, tá hansara egnu samgongu-limir fella eitt samgonguuppskot. Hetta átti at sagt okkum eitt sindur um stevið í samgonguni.

Socialurin

Socialurin

Socialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@socialurin.fo
Blaðstjóri:
Eiríkur Lindenskov eirkur@socialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@socialurin.fo
Anja Weihe anja@socialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo
Edvard Joensen edvard@socialurin.fo
Turið Kjalbro turid@socialurin.fo
Stefan í Skorini stefan@socialurin.fo
Heri á Rógvi heri@socialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@socialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo
Blaðstjóri:
Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo
Socialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@socialurin.fo
Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstöðin
Útgevari:
Sp/f Socialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@socialurin.fo
lysing@socialurin.fo
lysingartorg@socialurin.fo
Blaðið verður prentað
mánaðag-fríggjadag klokkan 14 ⁰⁰

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettú freistir.					
Framhjápláss má umbíðjast í góðari tíð.					
Stødd: Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.					
Innsent tilfar Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-en ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

Føroyingar og heilsutrupulleikar v.m.!

Hans Birgir Hansen

Eg havi áður alment mótmælt arvargransking í Føroyum. Arvargransking og gransk-ingarstovnar eru fullkomuliga óneyðug, tað finnast al-ternativir viðgerðarhættir her á landi. Eg kann vísa á búskap-ar- og samfelagsligan týðning

við at broyta lívs-, kost- og nýtslufvanar hjá øllum bólkum av føroyingum, ið hava heilsu-trupulleikar v.m. Tað finst náttúruheilivágur á danska og føroyska heimamarknaðinum, ið kann lekja føroyingar fyri allar deyðligar sjúkur/fylgi-sjúkur. Náttúruheilivágur, ið ein kann fáa fatur á. Tað er við

hjálp av náttúruheilivági og náttúruúrdráttum, at ein vann sær heilsu og økta vælveru aftur, og nú skal ein útbýggja sær góða heilsu. Tað er ein hópur av føroyingum, sum vóru uppgivin av læknum, ið hava vunnið sær heilsuna aftur við hjálp av áðurnevnda. Hví ikki fáa roynt slíkt í dag? Eg

havi áhuga í at taka hendan tátín upp aftur í bløðunum, og vil eg heita á allar lesarar um at geva sær neyðuga tíð at lesa heilsu/læknaateigar. Tað hevur avgerandi týðning at kunna seg um, umveg til sjúku og lívið, ið ein kann vísa tykkum á úti á upplýsandi heimasíðu á internetinum.

Tað skal vera alment funnist harðliga at øllum, ið leggja fót fyri, at føroyingar vinna sær heilsuna aftur, hvat allir lækna-autoritétir gera í dag!

Tað er stórir munur á heili-vágsfyrirkøtum og teimum við náttúruheilivági og -úrdrátt-um, ið eru úti á tí føroyska heimamarknaðinum. Tað

tingið til broyting av Trygg-ingarlógini. Tí vit í FA og onnur bíða eftir hesum, tí vit eru klár at seta okkara eftirlønargrunn á stovn.

Skattalætti

Her kann eg bert stutt við-merkja, at um tú hevur fylgt við í kanningini sum FA hevur lati gjørt um livikost-nað og skattaviðurskifti hjá teimum lágløntu og miðal inntøkum, ið varð lögð fram á aðalfundi FA’s í 2001, og sum var dagførd í november sama ár, visir at tað er ikki lættari hjá teimum tímaløntu at klára seg, heldur tvørturímóti, so har er ongin bati at rósa sær av.

Hvønn umboðar Ingeborg ?

Tær nýstist ikki at fara í bløðini at spyrja hvønn eg umboði. Tí ongin ivi hevur verið um, øll tey mongu árinu eg havi verið í FA, hvønn eg havi arbeitt fyri. Eg kann eisini siga tør, at eg fari ikki at spyrja teg um hvønn flokk eg fari at stuð